



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia**

**Tamburini, Tommaso**

**Lugduni, 1689**

Septima Confiscatio bonorum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

beneficium, fructusque restituere non possit expectare donec à iudice per sententiam compellatur? Tertio, an si reconciliatur, possit ea sententia contra illum fulminari, dictisque beneficiis privari, ob peccatum hæresis ante reconciliationem contractum?

10. Brevis nostro more respondeo, sententiam de hisce tribus questionibus tum negativam, tum affirmativam esse, si recte explicetur, saltem probabilem. Ita Sanch. Castro P. loco citato, alique ab ipsis allati. Quare benigniorem volens quis eligere tunc potest, atque ad eam affirmare. Quoad primam, reconciliatum posse admitti, si hæresis occulta fuit, si enim publica, jam contractum irregularitatem, per quam non potest à beneficiis, sine dispensatione, admitti. Quoad secundam, hæreticum non obligari se spoliare nec beneficio, nec ejus fructibus ante sententiam, imò post illam non ex se, sed per executionem à iudice faciendam. Quoad tertiam, non posse reconciliatum, saltem eum, qui sponte ad fidem rediit, spoliari possit. Ratio horum est, quia non extant textus contrarium ita clare decedentes, ut non relinquamus has opiniones in sua probabilitate.

11. Nota secundo filios hæreticorum, eosque, qui hæreticis favent (qui sunt hi faventes dicam mox §. 6.) ad nullum beneficium Ecclesiasticum, vel officium publicum admitti posse, c. *Quicumque*, §. *Hæretici*, de *Hæreticis*, in 6. non tamen amittit beneficia, vel officia ante possessa. Ita Azor. p. 1. lib. 8. c. 13. §. 8. *Officia pœna*. Secundo, intelligi de filiis illegitimis, tum non legitimis, deque natis tum ante, tum post hæresim à patre commissam: denique de filiis solum usque ad secundum gradum per lineam paternam, per maternam verò usque ad primum duntaxat. *Ibidem*, & c. *statutum* 2. de *Hæreticis*, in 6. Joan. Andreas, alique in d. c.

12. Nota tertio, huc reduci aliam pœnam, quam alii h. occasione contrahunt, de qua sic habet textus: *Ad hæc quoscunque viros Ecclesiasticos, qui ad preces huiusmodi persilientium persequuntur hoc est, Hæreticorum vel credentium, receptorum, defensorum, fautorum eorum, dignitates, personatus, & quacunque alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc, privamus totaliter acquisitis: volentes quod tales, & hæresim careant perpetuam, & si receperint illa scilicet, ad alia, vel similia nequaquam in posterum admittantur.*

Ubi adverte quinque. Primo, non includi nisi viros Ecclesiasticos, non ergo Sæculares. Secundo, non includi ea, quæ non sunt dignitates, vel personatus, vel beneficia. Tertio, preces debere esse efficaces, hoc est, ita, ut ex vi illarum obtentum fuerit beneficium. Quarto, duas hic esse pœnas, alteram privationem acquisitionum, alteram inhabilitatem ad futura: ad priorem incurrendam non requiritur te scivisse hæreticorum intercessionem, ad posteriorem requiritur ut clare patet ex textu; quæ duobus nescio, cur non distinxerit Castro Palau loco citato, n. 9. Quinto, cum textus non dicat hunc fore inhabilem, sed non esse admittendum ad futura beneficia, inclinat recte idem Doctor, inde colligi admissionem non fore invalidam, sed solum illicitam factam.

*Quinta pœna. Non posse esse patrimum in Baptismo Catholico.*

13. Iusta pœna, cum enim Patrini officium sit iudicantis veræ fidei filium instigare, non potest id ei competere, qui in his errat. Ita Sanch. lib. 2. in Dec. c. 9. n. 12. Intelligo autem dum est hæreticus, nam si sit perfectè reconciliatus, non video textum, unde illum excludere oporteat.

Posse Catholicum esse patrimum filii hæretici, si Baptismus ritu Catholico conferatur neque scandalum adsit, concedimus ultro, cum Sanch. *ibid.* quia nullo iure id interdicitur invenimus.

*Sexta pœna. Non posse Hæreticum contrahere matrimonium cum Catholico.*

14. Licet matrimonium fidelis cum hæretico sit va-

lidum ex Sanch. de *matrim.* lib. 7. d. 72. n. 2. (quidquid aliud apud eundem *ibid.* n. 1. adversatur) quia nullibi in iure, ut irritum statuitur, est sacramentum, & quidem cum mortali culpa contractum cap. *non oportet* 18. q. 1. Ratio est, quia est ab Ecclesia merito prohibitum propter perversionis periculum, quod Catholico coniugi immineret. Id quod verum est, etiam si sit spes certa conversionis coniugis hæretici, quia adhuc præceptum est in suo robore, solumque id esset in causa, unde Pontifex Summus moveri facile posset ad dispensandum, Ita Sanch. de *matrim.* lib. 7. d. 72. n. 4. Si ite contracto matrimonio contingat alterum ex conjugibus hæreticum fieri, qua ratione se fidelis gerere debeat, quidve iuris sit divertendi, agitur in tractatu de *matrimonio*, interim vide Sanch. lib. 10. de *matrim.* diff. 15. præterea contra uxorem contra cum hæretico contrahentem, imposita est pœna amissionis dotis, expedita tamen sententia iudicis, ut notant item Sanch. lib. 2. in Dec. c. 17. n. 18. Castro Palau 1. 1. tr. 4. d. 5. p. 13. n. 10.

Excepit Sanch. lib. 7. de *matrim.* d. 72. n. 4. loca, in quibus hæretici nondum denuntiati cum Catholicis permixti vivunt, ut in Gallia, Germania, Polonia, quia ibi ejusmodi matrimonia, ex recepta consuetudine ob bonum pacis Reipublicæ, adde, & propter difficultatem inveniri pares coniuges, tolerantur.

15. Quoniam verò jus Ecclesiasticum cap. *Iudei* 28. q. 1. c. *fin.* de *conversis* infid. præcipit sobolem debere sequi conditionem parentis fidelis, id quod fundatur in iure divino, per quod incumbit parentibus cura educandi liberos in vera fide, idè inire pactum, ut aliqui filii nutriantur apud fidelem parentem, aliqui apud hæreticum, illicitum est, imò & impium. Ita Sanch. lib. de *matrim.* d. 72. n. 4.

Quare filius etiam triennio minor, qui aliàs apud Patrem esset educandus, apud matrem fidelem, nutriridebet, & major apud patrem fidelem quia ætatis, patriæque potestatis ratio cedit favori fidei. Ita idem *ibidem*, d. 73. n. pp. ult.

*Septima pœna. Confiscatio bonorum.*

16. Innumerat hæc pœna habet difficultates, quas tribus regulis pro nostra præxi sufficientibus breviter concludam: doctrinas enim, limitationesque varias, præsertim ad forum externum facientes, apud Doctores citandos vide fuscè tractatas.

17. Regula prima. Omnia bona, quæ sunt hæretici, quando is in hæresim (utique externam) labitur, sunt confiscationi obnoxia. Ita Castro P. 1. d. 5. p. 2. n. 1. Nota singula.

Dicitur primo (omnia bona) ergo tum mobilia, tum immobilia bona, tum jura.

18. Dicitur secundo, (quæ sunt Hæretici) non ergo confiscantur quæ donaverat, (sed non in fraudem filii) nec ius patronatus, nec (quoad proprietatem) dona subiecta Majoratui, vel fideicommissio, nec crypteulism, nec bona quæcunque, si is, qui crimen hæresis committit, vel non est dominus prædictorum, vel ipso deficiente, sunt transmittenda ad alios, confiscantur verò quoad ususfructum. Ita *ibidem*, in d. diff. 5. *passim per totam*. Ratio est, quia tunc proprietates non est delinquentis, est verò ususfructus, præterea Doctores Sanch. Suar. Fañ. alique apud ipsum 1. 1. *praxis*, quest. 25. num. 13. & 143. sequiturque Castro Pal. cit. p. 4. n. 2. docent, jura, id est, ea, quæ debentur hæretico, si debeantur ex testamento, qualis est hæresitas, fideicommissum, legatum, non confiscari, quia ea solum transire possunt ad fiscum, quæ ad hæredes extraneos transmitti possunt; fiscus enim loco hæredis extranei succedit: si verò debeantur ex contractu, puta venditione, stipulatione, &c. confiscari, quia hæc transmitti queunt ad hæredes extraneos. Hæc autem idè Doctores docent, quia eorum, quæ debentur hæretico ex ultima Testatoris, voluntate, ipse Testator est veluti Dominus, & disponens non

non vnde ipse hæreticus, unde transmitti ad Fiscum Con-  
trahitoris disponentis voluntatem, rationabiliter non  
debet: ut et eorum; quæ ex contractu ipi hæretico de-  
bentur, ipse est absolutus Dominus, & disponens, atque  
liberè pendere ac alia sua bona: sunt confiscationi subje-  
ctæ. Insuper delinquente per hæresim Patre, confiscatur  
legitima, quæ eo mortuo debebatur filio, quia dum Pater  
vivit, illa legitima bonorum Patris delinquentis est, non  
filii, *l. Suis, de liberis & posthumis*, & eodem modo delin-  
quente per similem hæresim filio, vivente Patre, non  
confiscatur legitimam contra Patrem innocentem  
confiscatur, sed contra legitimam contra Patrem innocentem,  
quod non nec bona filii profecticia, nec adventicia, quoad  
solum fructum, quia sumitur omnia hæc bona Patris sunt  
bona filii delinquentis. Castro Pal. *d. diffus. 5.* sparsim per  
voco. Bona vero Castrensia, vel quasi, & bona adventi-  
cia, quoad proprietatem, confiscantur delinquente Mo-  
do, quia hæc ipsius sunt. Denique (ut alia taceam) dos,  
bona paraphernalia, arthæ, & quæcunque sunt uxoris  
non publicis; viro facti hæretico, quia hæc sunt bona  
uxoris innocentis, non viri delinquentis. Sic, Varin.  
Sench. Valq. Azor. Bon. quos citat, sequiturque Castro  
Pal. *diffus. 7. p. 11. num. 5.* Ex his cætera familia non dif-  
ficulter intelliges.

19. Dicitur tertio; (Quando is peccatum hæresis committit) ut notetur omnia bona delinquentia à puncto commissi hæresis externæ esse subiecta fisco; Idem *p. 17. n. 1.* ita ut, etiamsi ea hæreticus vendat, v. g. vendidit, vel nulla sit, vel certè annullanda; *ibid. p. 19. n. 4.* et quavis talis delicti notitia ad iudices tarde perveniat, sententia contra hæreticum post multos annos feratur, tamen hæc sententia retrahitur, ac si pronuntiata esset eo puncto, quo delictum ante dictos annos commissum fuit.

10. Secunda Regula, *¶* Doctoribus, mox citandis. Sive dicamus talem hæreticum amittere dominium suum bonorum à puncto commissi criminis, sive non amittere, certum sit non obligari in conscientia ante sententiam de spoliare suis bonis, seu ea fisco tradere. Ratio hujus regulæ est, quia extra potestatem Legislatoris humani est possesse legem obligare delinquentem ad exequendum contra se ipsum poenam gravem, & acerbam; cum bono communi repugnare talis obligatio; est enim humane infirmitati contraria, multisque transgressionibus obnoxia. At gravissima poena est suæ substantiæ amittenda; quamquam executores constituere. Ex hac regula, videtur, quantum juventur delinquentes, non solum in hæresi, sed etiam in aliis criminibus, quibus ipso facto annexa est poena confiscationis; possunt cum iura scrupulo retinere, & frui suis bonis, donec deferantur declaratoria saltem criminis. Possunt item autem cum decollare sua eadem bona, & fisco non tradere, nec fiscus ante dictam sententiam potest sibi ea accipere, quia delinquentes adhuc iure possident. Solum possit fiscus ea sequestrare, & alicui custodiendi tradere, ne distrahantur. Possunt denique eadem alienare dando, vel vendendo, modo ea recipienti damnum venire non possit, quia licet ea alienatio annullanda veniat, tamen donec annullentur, valida est; sit igitur ex futura annullatione damnum provenientum non sit recipienti, non est unde illicita censeri possit. Ita Sanchez lib. 2. in Dec. c. 22. n. 69. Facin. de hæresi, q. 190. §. 5. n. 82. Bonacin. d. 3. de contr. q. 8. p. ultim. §. 30. 4. alique ab his citati.

21. Tertia Regula ex Doctoribus citatis, addg & Ca-  
stro Pal. dist. 4. p. 18. n. 5. Post sententiam, licet possit de-  
linquens ex bona intentione, paratus tradere, si exigerunt,  
licet obligetur ea offerre, si manifestare fisco, tamen  
non potest positive resistere ejus executioni. Ratio pos-  
terioris partis regulæ est, quia post sententiam fiscus  
acquirit perfectè dominium illorum bonorum. Ratio  
prioris est, quia nimis durum esset obligare delinquentem  
ad exequendum tantam penam contra se ipsum, quare  
præsumitur jam lex concedere ea bona fruenda delin-  
quenti, donec fiscus exigit. Quam legem sequitur Co-  
var. Simancas. Azor. Molin. Sanch. Bonacin. Suar. Farin.

*Part I.*

ab eodem <sup>ibid.</sup> cit. Scio Caſtro Palam *l.c.n.6.* contrarium nobis eſſe in hac p*ri*ore parte regulæ, quia ſi delinquens (ait) amiſſit omnino dominium, & poſſeſſionem per ſententiam, non poterit tunc ſcientia ea retinere. Scio, inquam, hoc, ſed, ſi ei ſufficienter reſponderet, ita quidem futurum fore, niſi lex, ut dictum eſt, concederet, concederet, ne quid nimis acerbum, & extra humanas vires præcipere conſueſcit.

tes placere debemus. **22.** Atque ex hac regula fit primò, posse delinquentem ita iis bonis frui, non exigente fisco, ut postea fisco exigente non obstitur ad relatiendum consumptam quia, iudicium est, donec is non exigit, conceditur delinquenti suorum bonorum liber usus. Ita iudex. Fit secundò, non posse eundem delinquentem, iudex & ejus heredem, vel quicumque possessorum eorum bonorum, ex proposito, tunc, scilicet post sententiam, occultare, ne fiscus ea occupet, nec iudex possunt negare se ea habere, si à fisco interrogentur, nec tradere alteri clam conservanda, quia sic positive resisterent; ne fiscus jam exigens consequeretur ea bona, quæ per sententiam sua jam omnino sunt. Sic iudex.

Octava poena, Incapacitas testandi,  
Suscipienda, &c.

23. Hæreticus est incapax testandi , cap. excommuni-  
cames, p. s. c. v. cientes, de Hæreticis , quia cum ejus omnia  
bona sint addicta fisco, intestabili additur. Insuper dum  
dante hæresi ex multorum, sententia incapax est hære-  
ditatis, successione, legati, donationis : ita Castro, Pal. d.  
tract. 4. diff. 5. p. 26. à num. 3. unde eam repudiare debet:  
repudiat, succedunt iij, qui succedere debent ab inte-  
stato. Est tamen etiam probabile esse quoniam capacem,  
atque adeo non obligari ad eam repudiandam, sed potius ex-  
pectare sententiam judicis. Ita Sanch. lib. 2. c. 1. num. 32.  
alique apud ipsum, & apud Castro Palaum citatum n. 5.  
Ratio est, quia Canones pro utraque explicari probabi-  
liter possunt.

Dixi (durante hæresi) nam illa per veram poenitentiam abjecta, tum in foro interno, tum externo, non erit incapax. Ita iidem *ibid.* contra Vasquez p. 2. *disp.* 169. c. 3. *in princ.* quia hæc incapacitas non sequitur ad excommunicationem; sed sequitur præcisè ad hæresim, hæc ergo cessante, cessat & illa.

*Nona poena. Exemptio Filiorum, amissio servorum,  
& iurium, ceteraque poena corporales.*

24. Filius eximitur à patria potestate , & servus à servitute Domini, Patre, vel Domino facto hæretico : & universaliter hæreticus amittit quodlibet jus , & obligationem sibi aliàs debitam, etiam ex vi juramenti : cum hoc discrimine, quod filius eximitur statim à puncto hæresis paternæ, ita Sanch. lib. 2. cap. 24. num. 6. servus & cæteri obligati non nisi post sententiam. Ita Castro Pal. d. disp. 5. par. 2. num. 16. & 19. Hæc patent ex testibus à Doctoribus Simanca, Roja, Penã, Sanch. Suar. alisque à Castro P. d. tract. 4. d. 6. passim citatis, apud quos etiam invenies alias corporales pœnas, nempe fustigationis, exilij, carceris, mortis, &c. quibus solent , & debent hæretici condemnari, quæ & familia cum pertineant ad forum externum, non sunt hic à nobis necessario prolixius expendenda.

pena mortis *c. ad solvendam* § 5. *c. illos quoque, de hereticis*, non esse eum qui in foro poenitentiae saepius in haeresim labitur, ex Azor. *1. lib. 8. c. 14. q. 1.* sed qui, cum fuerit publicè correctus, & emendatus, iterum labitur, vel in eandem haeresim, quam abjuravit, ut tenent Suarez, alique *disp. 23. de fide, sect. 2. n. 8.* vel ut putant Castro Palalique *d. tract. 4. cit. disp. 6. p. 2. n. 13.* etiam in aliam quancunque. Id juvat notasse, inter cetera, ut *scias*, quosnam, excludit Pontifex, quando concedit in *Compend. priv. Soc. Iesu. v. Absolutio, num. 6. & 7.* quendam